

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowa strategia leśna UE na rzecz lasów i sektora leśno-drzewnego”

COM(2013) 659 final

(2014/C 451/21)

Sprawozdawca: **Seppo KALLIO**

Współsprawozdawca: **Brendan BURNS**

Dnia 20 września 2013 r. Komisja, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowa strategia leśna UE na rzecz lasów i sektora leśno-drzewnego”

COM(2013) 659 final.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 19 czerwca 2014 r.

Na 500. sesji plenarnej w dniach 9–10 lipca 2014 r. (posiedzenie z 10 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 111 głosami – 5 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje nową strategię leśną UE oraz towarzyszące jej dwa dokumenty robocze służb Komisji. Nowa strategia jest bardzo potrzebna w sytuacji, gdy wzrastają oczekiwania wobec lasów i zwiększa się ich zagrożenie oraz gdy istnieje wiele unijnych polityk sektorowych i związanych z nimi zasad dotyczących leśnictwa i lasów. EKES apeluje zatem do Komisji oraz państw członkowskich, by zapewniły skuteczne i sprawne wdrożenie strategii.

1.2 W tym kontekście Komitet przypomina Komisji, że w Traktacie o funkcjonowaniu UE nie ma odniesienia do wspólnej polityki leśnej UE i że kontrola polityki leśnej powinna pozostać w rękach państw członkowskich.

1.3 Komitet popiera holistyczne podejście wspierające równowagę między trzema filarami zrównoważonego rozwoju (gospodarczym, ekologicznym i społecznym). Zostało ono uwypuklone w strategii leśnej UE poprzez podzielenie jej na trzy ogólne części, które zostały następnie podzielone na osiem priorytetów. EKES uważa, że należy wykorzystać strategiczne kierunki, które zostały określone dla każdego priorytetu, aby zapewnić szybkie wdrożenie strategii.

1.4 Zważywszy na ogromne znaczenie lasów dla rozwoju obszarów wiejskich i z myślą o osiągnięciu celów wyznaczonych w strategii, EKES domaga się uwzględnienia w programach rozwoju obszarów wiejskich środków związanych z leśnictwem, a także ich promowania, by zapewnić efektywniejsze wykorzystanie dostępnego finansowania.

1.5 W odpowiedzi na rosnące potrzeby siły roboczej ze względu na coraz wyższy poziom mechanizacji w łańcuchu wartości w leśnictwie i z uwagi na wyzwania związane ze zmianą klimatu oraz środowiska EKES podkreśla potrzebę promowania edukacji, szkoleń i transferu wiedzy na wszystkich poziomach sektora leśnego. W tym kontekście Komitet wzywa także Komisję i państwa członkowskie do zainicjowania badań nad wzmocnieniem potencjału sektora leśnego pod względem zatrudnienia oraz poprawy warunków pracy w tym sektorze.

1.6 EKES uważa, że dyskusja na temat kryteriów zrównoważonej gospodarki leśnej, bez względu na ostateczne przeznaczenie drewna, musi być oparta na szeroko rozpoznawalnych i akceptowanych kryteriach i wskaźnikach sformułowanych w ramach procesu FOREST EUROPE⁽¹⁾ i powinna także uwzględniać szczególne cechy państw członkowskich oraz istniejące systemy i przepisy dotyczące lasów.

1.7 Jeżeli chodzi o zasady ustalania priorytetów w zakresie wykorzystywania drewna, Komitet sprzeciwia się wszelkim prawnie wiążącym przepisom i popiera podejście oparte na otwartym rynku i swobodzie jego uczestników.

1.8 Aby sprostać wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu EKES zachęca państwa członkowskie do współpracy transgranicznej i popiera wezwania do zwiększenia zdolności adaptacyjnej i odporności lasów europejskich, między innymi poprzez zapobieganie pożarom i stosowanie innych rozwiązań dostosowawczych służących ochronie przeciw zagrożeniom naturalnym. Odpowiednie wysiłki powinny skupiać się na odporności i wielofunkcyjności lasów.

1.9 EKES popiera wykorzystanie planów zarządzania lasami, lecz podkreśla, że powinny być nadal stosowane na zasadzie dobrowolnej i wyraźnie oddzielone od planów zarządzania siecią Natura 2000, aby uniknąć zbędnych kosztów i biurokracji.

1.10 Wzmocnienie bazy wiedzy jest kluczem do zrozumienia różnorodnych wyzwań stojących przed sektorem leśnym. Dlatego EKES uważa, że konieczne jest podjęcie prac nad harmonizacją danych, sprawniejszą wymianą informacji i większą przejrzystością, przy jednoczesnym poszanowaniu praw własności.

1.11 EKES wspiera propagowanie drewna oraz innych materiałów leśnych, w tym korka, jako lokalnego, zrównoważonego i odnawialnego surowca przyjaznego dla klimatu i środowiska naturalnego i jest przekonany, że sektor leśnictwa musi odgrywać kluczową rolę w powodzeniu przyszłej biogospodarki.

1.12 Mając na celu wzmocnienie konkurencyjności sektora leśnego, EKES podkreśla znaczenie jak najlepszego wykorzystania istniejących i przyszłych możliwości finansowania w celu wsparcia badań i innowacji, a także podkreśla rolę inicjatyw takich jak europejskie partnerstwo innowacyjne (EPI)⁽²⁾ i partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) dotyczące bioprzemysłu⁽³⁾.

1.13 Biorąc pod uwagę, że korzystanie z biomasy drewnopochodnej niesie ze sobą ogromny potencjał i rozliczne korzyści dla zielonej gospodarki, EKES zachęca Komisję i państwa członkowskie do aktywnego poszukiwania sposobów propagowania aktywnego zarządzania lasami i lepszego wykorzystywania drewna w ramach realizacji celów na rok 2020⁽⁴⁾, przy jednoczesnym uznaniu granic zrównoważonego rozwoju.

1.14 Komitet wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia wysiłków na rzecz oceny usług ekosystemowych i propagowania rynku dla tych usług. Państwa członkowskie powinny stworzyć skoordynowane mechanizmy rekompensaty w celu wyrównania obecnych niedoskonałości rynku.

1.15 Konieczna będzie ścisła koordynacja i komunikacja z wszystkimi odpowiednimi grupami interesu w celu skutecznego rozwinięcia i monitorowania strategii leśnej UE. Dlatego EKES podkreśla, jak ważne jest zapewnienie i zwiększenie udziału zainteresowanych podmiotów, co będzie wymagało wzmocnienia odpowiednich grup dialogu obywatelskiego, takich jak Grupa Doradcza ds. Leśnictwa. Należy również rozważyć utworzenie grup ad hoc obejmujących przedstawicieli EKES-u i KR-u.

1.16 EKES wzywa Komisję, państwa członkowskie UE i wszystkie inne zainteresowane podmioty do wznowienia negocjacji, aby ostatecznie osiągnąć konsensus co do prawnie wiążącego porozumienia w sprawie lasów w Europie. Wraz ze strategią leśną UE porozumienie to stanowiłoby kluczowy instrument służący wzmocnieniu sektora leśnictwa jako całości. Ustanowienie jasnych definicji i celów dotyczących zrównoważonego zarządzania lasami na szczeblu ogólnoeuropejskim niesłoby ponadto określone skutki w skali globalnej.

⁽¹⁾ FOREST EUROPE Międzyrządowy Komitet Negocjacyjny na rzecz zawarcia prawnie wiążącego porozumienia o lasach w Europie; zob. także <http://www.forestnegotiations.org/>.

⁽²⁾ W kontekście leśnictwa i lasów istotne są następujące EPI:
EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa http://ec.europa.eu/agriculture/eip/index_en.htm
EIP na rzecz surowców: <https://ec.europa.eu/eip/raw-materials/en>
EIP na rzecz wody: <http://ec.europa.eu/environment/water/innovationpartnership/>

⁽³⁾ Zob. <http://bridge2020.eu>

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europe2020/targets/eu-targets/>

1.17 Wreszcie, EKES będzie śledził i angażował się we wszystkie bieżące i przyszłe inicjatywy oparte na strategii leśnej UE lub innych powiązanych dokumentach, w tym dokumentach roboczych służb Komisji.

2. Wprowadzenie

2.1 Lasy i inne tereny zalesione pokrywają ponad 40 % powierzchni Europy, a ich ogromne znaczenie jest niepodważalne. Między poszczególnymi regionami występują wyraźne różnice w zasobach, strukturze, zarządzaniu i wykorzystaniu lasów. Ogólnie rzecz biorąc powierzchnia zalesiona w Europie wykazuje tendencję zwykłą i w ostatnich dziesięcioleciach rosła o ok. 0,4 % rocznie. Sytuacja w zakresie drzewostanu jest także pozytywna – tylko ok. 60–70 % rocznego przyrostu podlega wyrębowi. Ok. 60 % lasów należy do właścicieli prywatnych, zaś pozostała część jest nadal własnością publiczną.

2.2 W całej UE, a szczególnie w gęsto zalesionych regionach, kładzie się znaczny nacisk na wielofunkcyjność, jako że lasy służą celom społecznym, ekologicznym i gospodarczym. Zapewniają one siedliska dla roślin i zwierząt oraz odgrywają ważną rolę w łagodzeniu skutków zmiany klimatu, a także w dostarczaniu innych usług ekosystemowych, w tym w zakresie łowiectwa, owoców leśnych lub zdrowia ludzkiego, rekreacji i turystyki. Lasy są także ważne w wymiarze społeczno-gospodarczym, lecz funkcja ta jest często niedoceniana. Leśnictwo i powiązane gałęzie przemysłu zapewniają miejsca pracy dla ponad trzech mln osób i mają kluczowe znaczenie dla dobrobytu i zatrudnienia na obszarach wiejskich.

2.3 Zrównoważone leśnictwo nie jest pojęciem nowym. Koncepcja zrównoważonego zarządzania powstała w sektorze leśnym 300 lat temu; od tego czasu idea odpowiedzialnego zarządzania stale się rozwija i stopniowo rozprzestrzenia się na wszystkie gałęzie gospodarki. Podstawowa definicja zrównoważonego zarządzania lasami, ustanowiona w rezolucji konferencji ministerialnej w sprawie ochrony lasów w Europie, która odbyła się w 1993 r., była krokiem milowym w tym procesie i usytuowała zasadę zrównoważonego rozwoju w kontekście globalnym.

2.4 Unia Europejska posiada strategię dla sektora leśnictwa już od 15 lat. W 1998 r. Komisja Europejska opublikowała – na podstawie rezolucji Parlamentu Europejskiego⁽⁵⁾ – komunikat⁽⁶⁾ wdrażający te zalecenia polityczne.

2.5 Na wniosek Rady⁽⁷⁾ wiosną 2005 r. Komisja opublikowała sprawozdanie z wdrażania strategii leśnej⁽⁸⁾, które zostało uzupełnione opracowaniem unijnego planu działań dotyczącego gospodarki leśnej UE obejmującego okres 5-letni od 2007 do 2011 r.⁽⁹⁾

2.6 Ocena ex post planu działań, (który miał posłużyć wdrażaniu strategii na rzecz leśnictwa z 1998 r.), została przeprowadzona równoległe do obchodów Międzynarodowego Roku Lasów 2011.

2.7 Choć w Traktacie o funkcjonowaniu UE nie ma odniesienia do wspólnej polityki leśnej UE, to fakt istnienia wielu polityk sektorowych i powiązanych z nimi zasad dotyczących np. dostaw energii lub kwestii związanych ze środowiskiem i klimatem prowadzi de facto do rozwoju wspólnej polityki leśnej UE. Komisja Europejska opublikowała swój komunikat dotyczący nowej strategii leśnej UE 20 września 2013 r. w odpowiedzi na coraz większe i niekiedy sprzeczne wyzwania stojące przed lasami i sektorem leśno-drzewnym oraz potrzebę spójniejszej i konsekwentniejszej polityki.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 55 z 24.2.1997, s. 22.

⁽⁶⁾ COM(1998) 649 final z 18 listopada 1998 r.

⁽⁷⁾ Rezolucja Rady, Dz.U. C 56 z 26.2.1999, s. 1, oraz konkluzje Rady w sprawie unijnego planu działań dotyczącego gospodarki leśnej UE, 2662. posiedzenie Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, 30–31 maja 2005 r.

⁽⁸⁾ COM(2005) 84 final z 10 marca 2005 r.

⁽⁹⁾ COM(2006) 302 final z 15 czerwca 2006 r.

3. Zarys nowej strategii leśnej

3.1 Podstawowemu dokumentowi Komisji towarzyszą dwa dodatkowe, bardziej szczegółowe dokumenty robocze służb Komisji. Pierwszy z nich opisuje proces, analizę i dalsze działania zaproponowane w strategii, drugi zaś przedstawia szczegółową analizę przemysłu związanego z leśnictwem w UE: chodzi tu o produkcję wyrobów z drewna i korka, produkcję mebli, papieru i wyrobów z papieru, drukowanie i działalność usługową związaną z poligrafia⁽¹⁰⁾. Zważywszy na ich uzupełniający charakter i znaczenie, dokumentom towarzyszącym należy poświęcić szczególną uwagę. EKES powinien śledzić i włączać się we wszystkie obecne i przyszłe inicjatywy oparte na strategii leśnej UE lub innych powiązanych dokumentach.

3.2 Komisja postanowiła przedstawić przyszłe obszary działania uwzględnione w strategii w formie trzech nadrzędnych części, podzielonych na osiem priorytetów.

3.3 Określenie dla każdego z ośmiu priorytetów „strategicznych kierunków działania” sprawia, że strategia zasadniczo spełnia również wymóg dotyczący proponowania wymiernych środków w miejsce przedstawiania ogólnych deklaracji intencji.

3.4 Aby umożliwić szybką realizację nowej strategii leśnej Komisja nie zaproponowała opracowania odrębnego nowego planu działań. Zamiast tego strategia zawiera listę konkretnych środków ukierunkowanych na realizację jej celów.

3.5 Nowa strategia leśna została opublikowana po przeprowadzeniu końcowej oceny poprzedniej strategii i niedługo przed rozpoczęciem nowego okresu programowania UE oraz wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020.

3.6 Sytuacja gospodarcza i polityczna w UE zmieniła się drastycznie od czasu opublikowania poprzedniej strategii w 1998 r. Nowa strategia wpisuje się w zupełnie nowe ramy regulacyjne, także pod względem zobowiązań międzynarodowych.

3.7 Komisja wybrała termin publikacji nowej strategii leśnej tak, by zbiegła się z negocjacjami prowadzonymi przez międzyrządowy komitet negocjacyjny FOREST EUROPE dotyczącymi przyjęcia prawnie wiążącego porozumienia w sprawie lasów w Europie⁽¹¹⁾. Jeśli porozumienie zostanie wdrożone, zastąpiłoby obecne zalecenia, zawierałoby jednoznaczne definicje i wyznaczałoby cele zrównoważonej gospodarki leśnej, które zostałyby przyjęte przez państwa-sygnatariuszy.

3.8 EKES wspiera za pomocą zaleceń szereg procesów związanych z leśnictwem (zob. załącznik 1), w tym nową strategię leśną od momentu jej powstania⁽¹²⁾. Po opublikowaniu przez Komisję w 2005 r. sprawozdania z realizacji Komitet wykorzystał tę okazję do opracowania kompleksowej opinii w sprawie roli lasów i leśnictwa w zmieniającym się środowisku. Niniejsza opinia służy częściowo uaktualnieniu wcześniejszej opinii Komitetu w świetle przyszłych wyzwań.

4. Uwagi ogólne na temat nowej strategii leśnej

4.1 Strategia oparta jest na fakcie, że w Traktacie o funkcjonowaniu UE nie ma odniesienia do wspólnej polityki leśnej UE, a zatem kontrola polityki leśnej pozostaje w gestii państw członkowskich. Strategia ma też charakter całościowy i zachowuje równowagę między aspektem gospodarczym, społecznym i środowiskowym zrównoważonego leśnictwa, w tym przemysłu przetwórczego związanego z lasami i leśnictwem.

4.2 Strategia kładzie nacisk na zrównoważoną gospodarkę leśną i wielofunkcyjność, dzięki czemu szereg produktów i usług wytwarzanych będzie w sposób zrównoważony, a także zapewniona zostanie ochrona lasów. Obecnie niewiele ponad 60 % rocznego przyrostu lasów podlega wyrębowi w UE; celem strategii jest więc propagowanie zatrudnienia i dobrobytu związanego z lasami w Europie poprzez zwiększenie konkurencyjności sektora leśnictwa i zakresu zastosowań drewna w ramach starań o utworzenie biogospodarki opartej na surowcach odnawialnych.

⁽¹⁰⁾ SWD(2013) 342 i 343 final, *Plan na rzecz unijnych gałęzi przemysłu związanych z leśnictwem*, 20 września 2013 r.

⁽¹¹⁾ Aktualnie negocjowany tekst, zob. <http://www.forestnegotiations.org/INC/ResINC4/documents>

⁽¹²⁾ Opinia w sprawie strategii leśnej z 1998 r., Dz.U. C 51 z 23.2.2000, s. 97–104; opinia w sprawie sprawozdania z realizacji strategii leśnej UE, Dz.U. C 28 z 3.2.2006, s. 57–65.

4.3 Nowa strategia stanowi podejście całościowe i próbę poprawy koordynacji leśnictwa w UE, a także propaguje skuteczne i efektywne wdrażanie oraz wysiłki na rzecz uniknięcia bezproduktywnej biurokracji, a także poprawę wyników lasów i leśnictwa w UE.

4.4 Leśnictwo i przemysł przetwórczy związany z leśnictwem w UE może faktycznie przyczynić się do sukcesu strategii „Europa 2020”. Oznacza to jednak konieczność ścisłego powiązania strategii leśnej z realizacją celów strategii „Europa 2020” poprzez propagowanie skutecznej i efektywnej realizacji tej strategii we wszystkich obszarach polityki.

4.5 Ocena najnowszych danych dotyczących wdrażania przez państwa członkowskie środków dotyczących lasów w ramach rozwoju obszarów wiejskich wykazała, że nie wykorzystano w pełni instrumentów polityki na rzecz obszarów wiejskich. Aby lepiej zrealizować cele strategii leśnej, jej autorzy apelują do państw członkowskich, by przy jej programowaniu i wdrażaniu odpowiednio uwzględniły działania w zakresie leśnictwa. Jest to szczególnie potrzebne, by zwiększyć zaangażowanie i mobilizację rozlicznych małych gospodarstw rodzinnych i udział lasów prywatnych, a uproszczenie procedur i ograniczenie biurokracji mogłoby w tym pomóc.

4.6 W przyszłości zamierza się wspierać cele strategii za pomocą środków i instrumentów objętych pakietem leśnym rozporządzenia w sprawie rozwoju obszarów wiejskich⁽¹³⁾.

4.7 Strategia zachęca państwa członkowskie do opracowania, we współpracy z partnerami społecznymi, środków na rzecz lepszego wykorzystania potencjału tego sektora w zakresie zatrudnienia, poprawy umiejętności zatrudnionych w nim osób, a także dalszej poprawy warunków pracy. Należy zainicjować nowe ukierunkowane badania nad osobami pracującymi w europejskich lasach, np. przy budowie dróg, sadzeniu drzew, konserwacji lasów, zbiorach, wydobywaniu, transporcie, a także w usługach informacyjnych i ekologicznych. Ogólnie rzecz biorąc polityki i programy państw członkowskich powinny wspomagać zwiększenie konkurencyjności leśnictwa i całego sektora leśnego, aby zapewnić wzrost gospodarczy i zatrudnienie w dłuższej perspektywie.

4.8 W strategii podkreślono zróżnicowaną rolę lasów w przyczynianiu się do realizacji celów w dziedzinie klimatu i energii. Realizację tych celów można wspierać poprzez aktywne zarządzanie i wykorzystanie lasów, co przyniosłoby lepszy wzrost lasów i wychwytywanie dwutlenku węgla, a także umożliwiłoby zastępowanie energii i materiałów opartych na paliwach kopalnych zasobem odnawialnym, jakim jest drewno.

4.9 W strategii uznaje się, że lasy i ich ekosystemy wymagają szczególnej ochrony w związku ze zmianą klimatu i innymi zagrożeniami zewnętrznymi.

4.10 Uznaje się także znaczenie lepszego informowania opinii publicznej na temat lasów i leśnictwa oraz drewna jako surowca odnawialnego. Należy wesprzeć realizację tego celu poprzez ukierunkowane kampanie Komisji i państw członkowskich mające na celu podnoszenie świadomości publicznej na temat roli, jaką odgrywają lasy w naszym społeczeństwie i vice versa.

5. Uwagi szczególne

5.1 W strategii podkreśla się fakt, że drewno jest zrównoważonym odnawialnym surowcem, przyjaznym dla klimatu i środowiska naturalnego i mającym wielorakie możliwe zastosowania. Zasobo- i energooszczędne oraz odpowiedzialne pod względem środowiska procesy i produkty przyczyniają się do konkurencyjności sektora leśnego; będą one zwłaszcza odgrywać większą rolę w biogospodarce UE. Spowoduje to zwiększenie popytu, a tym samym potrzebę większej zrównoważonej mobilizacji zasobów drzewnych. Konieczna jest ponowna ocena potencjalnej podaży drewna, np. poprzez mapowanie struktury własności lasów, a także rozważenie kwestii ułatwień w zakresie rosnącej zrównoważonej mobilizacji zasobów drzewnych. Należy opracować – w konsultacji z wszystkimi podmiotami łańcucha wartości w sektorze leśnym – odpowiednie rozwiązania na rzecz zwiększenia mobilizacji zasobów drzewnych.

⁽¹³⁾ Zob. motyw 25 rozporządzenia EFRROW, rozporządzenie 1305/2013.

5.2 Strategia wymaga, by Komisja sformułowała – we współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami – zasady dotyczące priorytetów w zakresie wykorzystania drewna. Jednakże prawnie wiążące zasady dotyczące hierarchii zastosowań biomasy leśnej, określające które zastosowania należy traktować priorytetowo, byłyby sprzeczne z otwartą gospodarką rynkową i swobodą uczestników rynku.

5.3 Jak stwierdzono w strategii, w 2014 r. Komisja zainicjuje wraz z państwami członkowskimi ocenę łącznych kosztów związanych z wdrażaniem przepisów UE dotyczących łańcuchów wartości w przemyśle związanym z leśnictwem. Z uwagi na kluczowe znaczenie tej oceny dla całego sektora leśnego, wszystkie zainteresowane strony łańcucha wartości w sektorze leśnictwa powinny być w nią włączone, by zapewnić kompleksowy i kompletny obraz sektora oraz spójne podejście.

5.4 Lasy są źródłem istotnej różnorodności biologicznej, a także drewna i różnych innych produktów leśnych jako surowców (na przykład korka); zapewniają także różne usługi ekosystemowe, od których zależą społeczności wiejskie i miejskie. Zmiany warunków, spowodowane na przykład zmianą klimatu, rozprzestrzenianiem się inwazyjnych gatunków obcych, niedoborem wody, pożarami, huraganami i plagami szkodników, zwiększają presję na lasy i ryzyko związane z zagrożeniami naturalnymi. Odpowiednie wysiłki na rzecz ochrony powinny skupiać się na odporności i wielofunkcyjności lasów.

5.5 W strategii wyznaczono cel dotyczący zapewnienia i osiągnięcia do 2020 r. równowagi między zrównoważonym zarządzaniem a różnymi funkcjami lasów. W tym kontekście UE powinna spotęgować wysiłki na rzecz oceny usług ekosystemowych i stworzenia rynku dla nich. Aby taki rynek mógł lepiej funkcjonować, konieczne są skoordynowane mechanizmy rekompensaty ze strony państw członkowskich mające na celu wyrównanie obecnych niedoskonałości rynku, co obejmuje np. odpowiednią rekompensatę dla właścicieli gruntów z tytułu ograniczeń związanych z ochroną usług ekosystemowych.

5.6 Oprócz drewna wykorzystywanego do celów budowlanych i energetycznych lasy dostarczają wielu innych produktów, którym poświęcono w strategii niłą uwagę. Na przykład produkcja korka jest bardzo ważna, zwłaszcza w regionie Morza Śródziemnego; ma ona także szereg zalet: jest to produkt naturalny wytwarzany ze źródeł odnawialnych w przyjaznym dla środowiska procesie, który nie wymaga ścinania drzew. Przemysł korkowy jest także ważny, gdyż istotnie przyczynia się do tworzenia miejsc pracy, a jednocześnie utrzymuje stabilność ekologiczną delikatnego i zagrożonego ekosystemu śródziemnomorskiego.

5.7 Rozwój i wdrażanie planów zarządzania lasami opierają się na zasadzie zrównoważonego rozwoju i dobrych praktykach. Strategia zawiera propozycję uwzględnienia w planach zarządzania lasami kwestii związanych z różnorodnością biologiczną, w tym celów związanych z ochroną w ramach sieci Natura 2000. Połączenie planów zarządzania lasami, które są dla właścicieli lasów narzędziami planowania operacyjnego, z planami zarządzania dotyczącymi sieci Natura 2000, które są instrumentami planowania publicznego na szczeblu władz lokalnych, rozmyłoby granice między kompetencjami i szczeblami planowania. Ponadto znacznie zwiększyłoby biurokrację i powiązane koszty opracowania planu zarządzania lasami.

5.8 Coraz większa częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych, jako zwiastunów zmiany klimatu, także wymaga aktywnego podejścia do lasów europejskich. Komisja zamierza utrzymać i wzmocnić odporność oraz zdolności dostosowawcze lasów europejskich. Leśny materiał rozmnożeniowy gatunków drzew i sztuczne hybrydy, które są ważne do celów leśnictwa, powinny więc nie tylko genetycznie odpowiadać warunkom oraz wymogom wysokiej jakości, lecz także wnieść zrównoważony wkład w zachowanie bioróżnorodności.

5.9 W strategii Komisja wzywa do opracowania ram działań służących zapobieganiu niekorzystnemu wpływowi inwazyjnych gatunków obcych na różnorodność biologiczną i usługi ekosystemowe oraz minimalizowaniu i łagodzeniu tego wpływu. Takie działania powinny także ograniczać szkody społeczne i gospodarcze. Niemniej należy także przyjąć całościowe i naukowe podejście przy ustalaniu priorytetów dla inwazyjnych gatunków obcych, a przy tworzeniu listy należy kierować się bardzo rygorystycznymi kryteriami. Obcy leśny materiał rozmnożeniowy, który nie rozprzestrzenia się inwazyjnie i nie ma negatywnego wpływu na nową lokalizację nie powinien być więc uwzględniany, ponieważ – szczególnie w kontekście zmiany klimatu – może on wnieść pozytywny wkład w obecne i przyszłe dostawy surowców i innych usług ekosystemowych.

5.10 W ramach strategii Komisja ma opracować, z pomocą państw członkowskich i zainteresowanych stron, wykaz kryteriów zrównoważonej gospodarki leśnej, które można by stosować bez względu na ostateczne wykorzystanie drewna. Przy formułowaniu tych kryteriów należy całościowo traktować zrównoważoną gospodarkę leśną, niezależnie od końcowego zastosowania drewna. Kryteria te powinny być oparte na istniejących kryteriach, wskaźnikach i zasadach dotyczących zrównoważonej gospodarki leśnej, np. w ramach FOREST EUROPE, gdzie rozwój zrównoważony rozpatrywany jest z krajowego i regionalnego punktu widzenia. Kryteria te powinny również uwzględniać szczególne cechy państw członkowskich i obowiązujące przepisy krajowe w sprawie lasów.

5.11 W strategii proponuje się, by odpowiednie grupy interesu były nadal angażowane w rozwój i wdrażanie strategii leśnej. Sprawdzone organy, takie jak Grupa Doradcza ds. Leśnictwa i Korka oraz Komitet Doradczy ds. Przemysłu związanego z Leśnictwem, również powinny zostać włączone do platformy na rzecz przyszłej współpracy zainteresowanych stron z Komisją. Jeżeli chodzi o wdrażanie, kwestie związane z lasami i postępy we wdrażaniu strategii leśnej powinny być regularnie omawiane przez te grupy. W razie potrzeby można także rozważyć utworzenie grup ad hoc z udziałem przedstawicieli EKES-u i KR-u.

Bruksela, 10 lipca 2014 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE
